

401/2276

התאחדות כולאי ישראל
הספריה

חותמות בתערוכת בולגריה - ישראל 91

ISRAELI PHILATELIC MONTHLY

בכנס מועצת העמותות בקורת והצעות

להלן תמצית מדברי ראשי החברים שהושמעו בכנס העמותות שהתקיים בתל-אביב ב-18.6.91.

נשיא ההתאחדות: המטרות העיקריות של ההתאחדות הן טיפוח והפצת רעיון הבולאות וטיפוח הבולאות העממית. באגודות המקומיות – רק כ-570 חברים (1.5 אחוז ממני השירות הבולאי), כאשר עוד כ-150–200 הנם חברים בעמותות ארציות מתמחות (לא כולם תוספת נטו). זהו מצב בלתי נסבל ויש לטפח לא רק הבולאות הייצוגית, (שם היו בהחלט הישגים, שמן הדין שנמשך להתגאות בהם) – אלא גם להביא לבולאות המאורגנת חברים נוספים – כמו הבולאים הרציניים, המשתתפים בכל המכירות אך לא רואים אותם במועדונים, האספנים שמורידים בולים מהמעטפות בלבד. מרכז הכובד צריך לעבור לעמותות – ההתאחדות יכולה לסייע, לתת שירותים, אך עיקר העבודה חייבת להיעשות ע"י האגודות. כיו"ר ההתאחדות אני מרגיש מנותק מצרכי ורצונות הבולאים מן השורה ומטרת הכנס למצא הדרכים להגיע לכולם, ולהרחיב השורות.

מנהל השירות הבולאי: דווקא במבנה הארגוני החדש של רשות הדואר קשה הרבה יותר להגיע להחלטות בנושא תקציבים. קשה במצב זה להבטיח תקציבים לפעילות, אך ברור שמועצת המנהלים של רשות הדואר תדרוש תוצאות תקציבים – יותר עמותות. יותר חברים בעמותות הקיימות, נוער ושוב נוער, פעילות מגוונת – כל אלה דברים חיוניים לקבלת תמיכה כלשהי. אם כל המאורגנים כיום ייצאו קצת לשטח, לבתי ספר ולמתנ"סים – ישתפר המצב.

סגן יו"ר נתניה, בהיר – יש ירידה במספר הבולאים, המצב הכספי במועדון קשה, קשה לגבות דמי החבר הגבוהים. מציע שהמנכ"ל ייפגש עם כל הוועדים, יבדוק היקף החברים והמצב הכספי ויביא הנתונים לנשיאות. כמדריך חוג נוער – חסרים לי בולים לחלוקה והייתי רוצה לארגן נסיעה לילדי החוג לתערוכת חיפה, אם יימצאו האמצעים לכך.

יו"ר עמותת ים – בסן – יש כשלונות רבים בנושא נוער, למשל אי-ניצול המידע שנאסף ב"תבל 89", כאשר מעולם לא קיבלתי הרשימות השמיות של המבקרים מ"ם והסביבה. השירות הבולאי יכול לסייע בפרסום ע"י הפצת מידע מטעם ההתאחדות. כמו כן, מן הדין לעזור במימון הצטרפות חברים חדשים, למועדונים, מקרב העולים החדשים.

סגן יו"ר איל"ת – ברגר – יש אפשרות לגייס חברים חדשים, אם עושים נכון את העבודה. לראייה, קרוב ל-200 חברים תוך פחות משנה באגודה התימטית, למרות שההתאחדות סייעה ב-500 ש"ח וגבתה 1,000 ש"ח מהעמותה הצעירה. זאת עקב פיתוח שירותים רבים, עתון טוב וכד'. הנשיאות צריכה לקבל תוכנית עבודה ודרישה תקציבית מכל עמותה, וכך לבנות את תוכנית העבודה של ההתאחדות כולה.

יו"ר מועדון ב"ש-פאל שוורץ – יש צורך בהכוונה והדרכה מקצועית מטעם הוועדות מקצועיות של ההתאחדות. ירחון ההתאחדות אינו ברמה, למעשה מדובר בתת-רמה כאשר יש מספיק בולאים מן השורה הראשונה שיכלו לתרום מאמרים מקצועיים, לעומק. אין להסתפק בהבאת החומר הידוע כבר לכולם, שכבר התפרסם בעלוני השירות הבולאי. בוועדת הנוער טוחנים הרבה מים, אין טעם בכינוסים רבי משתתפים לדיבורים בנושא נוער, יש צורך בפעולות.

יו"ר מועדון רשל"צ – גדעון לוי – מציע לתלות פוסטר בכל בתי הדואר, מתנ"סים, בתי אבות וכו' – ולהזמין חברים להצטרף למועדונים מקומיים. יש להרבות בתערוכות קטנות מקומיות – הבעיה – מסגרות. מציע גם להנפיק כרטיסי חבר בכל עמותה – כדי לאפשר לחבר עמותה אחת גם ביקור מדי פעם במועדון עמותה אחרת.

פרופ' אילן – הניתוק של ההתאחדות איננו רק מהאספנים מן השורה אלא גם מבולאים מצטיינים. יש הרבה מצטיינים שאינם מבקרים במועדונים ואינם משולבים כלל בפעילות ההתאחדות. הם הם אלה שמסוגלים לתת הדרכה פילטלית הנדרשת, היכולה למשוך חברים למועדונים. מציע ליצור גוף יעוץ מקצועי, של בכירי האספנים, שיהיה אחראי להכנת הרצאות טובות, בתוכן המקצועי של התערוכות, הדרכה בקנה מידה ארצי. צריך למצוא הדרך להגיע להמוני הבולאים שבקרבת העליה מברה"מ. מוכן להגיש הצעה מפורטת בכתב לגבי הגוף המקצועי. כדאי לחשוב על משיכת נשים למועדונים ולתחביב.

יו"ר העמותה לתולדות הדואר של א"י – ד"ר שמעוני – בעד הגוף המקצועי המוצע, אולי באמצעותו ניתן יהיה להתגבר על תופעת הקהל הקטן – שמוכן להגיע להרצאות. רשימת מרצים והרצאות – קיימת.

יו"ר עמותת אשדוד – נטי שטיין – הסטטיסטיקה שהוצגה כוללת רק את אלה ששילמו דמי החבר לאגודתם, ובעקבות זאת להתאחדות. למעשה המספרים גדולים יותר, אם המשך בעמ' 23

הירחון הישראלי לבולאות

Israeli Philatelic Monthly Israel Philatelic Federation

בטאון התאחדות בולאי ישראל

EDITOR: ARIE LYNN

REDACTION:

Dr. A. LEIBU, Dr. Z. SHIMONI, Y. TSACHOR

TEL-AVIV, P.O.B. 21224, 61211

MAY-JUNE 1991

העורך: אריה לין

המערכת: ד"ר א. ליבו, ד"ר צ. שמעוני, י. צחור

ת.ד. 21224, ת"א מיקוד: 61211

סיון-תמוז תשנ"א

(5-6)236

בתוכן

- 2..... בהתאחדות
- 3..... בטור אחד
- 4..... הברון הירש בבול יובל ליק"א
- 5..... 3 בולים למועדי תשנ"ב
- 6..... בול לג'ואיש כרוניקל - במלאות לו 150
- 7..... תוויות "רשום" חדשות
- 8..... מילון למונחי בולאות - בהוצאת האקדמיה
- 9..... תערוכת ישראל-פולין למירוץ גבוה
- 10-11..... בולגריה-ישראל, צעד נוסף להידוק היחסים
- 12-13..... מכתבים "קנוסים" מתקופת המעבר
- 14..... שיחות עם
- 15..... בולי יפאן הראשונים
- 16..... בספרות הבולאית
- 17-18..... יודאיקה
- 19..... ישן ומעניין
- 20..... טיסות חדשות
- 21..... במכירות פומביות
- 22..... מכאן ומכאן
- 23..... מעוניינים בחליפין

בטור אחד

חוברת מאיינוני מתאחרת מעט וזאת, במדה מסוימת, בשל הרצון לכלול בה תוצאות ורשמים מתערוכת בולגריה - ישראל, התערוכה הדו-לאומית שהתקיימה בעיר רוסה, בבולגריה (ראה דיווח מלא).

לתערוכות דו-לאומיות חשיבות מיוחדת למציגים ברמה הלאומית שכן תערוכה כזאת היא בבחינת חצי בין-לאומית ותוצאותיה מהוות צעד קדימה לקראת תערוכה בין-לאומית.

וכאן, בבית, הכנות לתערוכת חיפה - פולין שגם היא תערוכה דו-לאומית, וכאמור חשיבותה רבה יותר מתערוכה לאומית מקומית.

הכנס האחרון של יו"ר העמותות, שימש למעשה במה להערות וביקורת במטרה לשפר וליעל את הממסד הבולאי והעיקר - מציאת דרכים להרחבת השורות.

בדרך כלל היתה רמה מכובדת בדיון, אך לצערנו היו שניצלו את הבמה להשמעת דברי בלע חסרי רסן על הבטאון, למשל, דבר שניתן להעמידו לביקורת אובייקטיבית של בעלי מקצוע ויתברר שהביקורת בלתי מוצדקת.

האמנם בעל הביקורת, שלעולם לא שיתף עצמו בתוכן החוברת ולא בהצעות או משאלות אכן משוכנע שתריסר עתוני חו"ל טובים משלנו? איננו יודעים מה מבקש המבקר, אך ללא מאמץ ימצא בכל חוברת שפע אינפורמציה בולאית בענייני ישראל וחו"ל, תוך דגש על שניים שלושה מאמרים מקצועיים מחקרניים.

אנו מזמינים את המבקר להציע מודל של עיתון שהיה רוצה, יתכן שהוא ישנו.

אריה לין

לחברינו

שמעון קויטנר

אתך באבלך הכבד במות

רעיתך ז"ל

התאחדות בולאי ישראל

העמותה התל-אביבית לבולאות

הברון הירש בבול יובל ליק"א

יק"א – חברה להתיישבות יהודים

קבוצת מתיישבים ולצידה דיוקנו של הברון מוריס דה הירש, מיסדים של יק"א, תופיעה בבול המיוחד למלאות 100 שנה למפעל.

מייסדה של יק"א – החברה להתיישבות יהודים, היה הבארון דה-הירש (1831-1896), איש כספים ופילנטרופ. הוא נולד למשפחה יהודית גרמנית ידועה של בנקאי חצר. לאחר פטירת בנו יחידו החליט להקדיש את כל מרצו למעשי צדקה. הבארון דה-הירש נתן דעתו למצבם הקשה של יהודי ארצות המזרח ומזרח אירופה, והעניק ל"חברת כל ישראל חברים" כסף רב לשם הקמתם של בתי-ספר במזרח הקרוב. בשנת 1891, לאחר שסירבה ממשלת הצאר לקבל מידיו שני מיליון ליש"ט – שנועדו להקמת רשת חינוך יהודי מודרני ולהקל על מצוקתם של יהודי רוסיה – יסד הבארון דה-הירש בלונדון חברת מניות היא יק"א. הבארון דה-הירש התנגד לנדבנות המקובלת שעיקרה היה מתן נדבות. הוא האמין שעתידם של היהודים תלוי בהפיכתם לבני אדם יצרניים, העומדים ברושם עצמם. ההון היסודי של יק"א, שמונה מיליון ליש"ט ותרם מידיו, סכום שערכו בימינו כמתאים מיליון ליש"ט. האנציקלופדיה בריטניקה משנת 1929 ציינה שיק"א היא "כנראה קרן הצדקה הגדולה בתבל".

פעולות יק"א בגולה

הבארון דה-הירש לא האמין באפשרות להקים יישוב יהודי אוטונומי בארץ ישראל תחת הממשל העותומני, ולכן, על פי רוב, כיוונה יק"א את ההגירה מרוסיה לארגנטינה, לברזיל ולקנדה. בארגנטינה היה מפעלה החשוב ביותר. היא רכשה שם יותר משישה מיליון דונם, הקימה יישובים חקלאיים בארבעה מחוזות ודאגה לחינוך, לתרבות, לדת ולשירותים רפואיים. אף בברזיל הקימה יק"א מרכזי קליטה, יישובים, מוסדות חינוך, תרבות ודת.

יק"א נסתה לסייע במקומות נוספים: במזרח אירופה הקימה רשת חינוך ענפה של בתי ספר מקצועיים וחקלאיים; היא שיקמה יישובים חקלאיים יהודים באוקראינה, ועזרה לאיכרים היהודיים בפולין, בליטא וברומניה.

החל מ-1891 סייעה יק"א בהמקתם של שישה יישובים בקנדה; בתום מלחמת העולם השנייה עזרה לישוב שם פליטי שואה, וב-1956 – מהגרים מהונגריה. בתורכיה, עלי-ידי סמירנה, רכשה יק"א קרקעות והקימה שלושה יישובים ומרכז להכשרה חקלאית – "אור יהודה". בשנת 1927 נוסד "הארגון העולמי לטיפול בהגירת היהודים" של היא"ס –

יק"א. באמצעותו עזרה יק"א בשנות השלושים ביציאתם של יהודים מגרמניה. אחרי מלחמת העולם השנייה נעזרו בה גם יהודי צפון אפריקה.

פעולות יק"א בארץ ישראל

כאמור, הסתייג תחילה הבארון דה-הירש מלהושיט עזרה ליישוב בארץ ישראל, בעיקר משום שהטיל ספק ביעילות המפעל כל עוד נתונה הארץ תחת השלטון העותומני. למרות זאת החלה יק"א לסייע בסוף המאה הקודמת לכמה מושבות. ב-1899 הגיע הבארון רוטשילד להסכם עם יק"א בדבר הקמת "הוועדה הארצישראלית", ובאמצעותה קיבלה יק"א תחת אחריותה תשע ממושבותיו של הבארון רוטשילד. מלבד זאת הקימה יק"א יישובים חדשים, ותרמה במפעלה ההתיישבותי – כפי שניתן לראות בדיעבד – לקביעת גבולותיה של מדינת ישראל. ב-1924 הוקמה פיק"א: חברה מיוחדת לפעולות בארץ ישראל ויק"א התמסרה לסייע ליהודים ביתר ארצות תבל. בעקבות פרעות תרפ"ט חידשה יק"א את פעולותיה הישירות בארץ ישראל: בשיתוף עם "קרן העזרה" הוקמה חברת אמיק"א, הוחל בהקמה מחדש של מושב באר-טוביה ונרכש הזיכיון לייבוש ביצות החולה.

במלאת 60 לארגון הצבאי הלאומי הופיעה מעטפת זיכרון ודף מזכרת.

שלושה בולים למועדי תשנ"ב

הכהן הגדול, והוא עצמו הקריב קרבנות מיוחדים שנועדו לטהר את הכהנים, את העדה ואת בית המקדש. משחרב בית המקדש ובטלה העבודה בו, הוסגה כפרתו של כל אחד מבני ישראל. ביום זה – על פי התפיסה שהתקבלה – נחתם גזר דינו של כל אדם, ולכן עליו להתוודות על חטאיו ולהיטהר. במרוצת השנים נתווספו מנהגים רבים ליום הכיפורים. בקצהו העליון של הבול צויר תרגול

הצייר א. שוארץ עיצב השנה 3 בולים חדשים לכבוד מועדי תשנ"ב – בול ראש השנה בול יום הכיפורים ובול חג הסוכות.

במקרא אין עדות לטקסים מיוחדים בראש השנה. באותם הימים היה נהוג לציין כל ראש חודש בטקסים ובקרבנות, ואפשר שראש השנה נתמזג בהם; יתר על כן: לא יום אחד פתח את השנה כולה, אלא כמה ימים לפי הצרכים השונים.

המסמל את תרגול הכפרות. מנהג זה נזכר לראשונה במאה השביעית, הוא ככול הנראה מנהג בבלי. ר' יוסף קארו פסק עליו שהוא "מנהג שטות", אולם המנהג שפט ברוב קהילות ישראל. בבול תוארו עוד כמה מנהגים. במרכז נראה אב מברך את ילדיו. רמז למנהג לברך את הבנים קודם שנכנסים לבית הכנסת, כיוון שאז נפתחים שערי הרחמים. בתחתיתו של הבול צוירו שניים תוקעים בשופר וביניהם ספר תורה ובשולב הבול – מאזניים, סמל לגזר הדין.

חג הסוכות

חג הסוכות, שנקרא גם חג האסיף חל ביום החמישה עשר לחודש תשרי. החג נמשך שבעה ימים, ואחריו, ביום השמיני, חג מיוחד הוא שמיני עצרת. כל שבעת ימי חג הסוכות נצטוו בני ישראל לשבת באוהל עראי מסוכך בצמחים. מצווה זו היא זכר לסוכות שישבו בהן בני ישראל בצאתם ממצרים. מצווה נוספת שנתנה לבני ישראל היא מצוות ארבעת המינים: "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר, כפת תמרים, וענף עץ עבת וערבי נחל ושמחתם לפני ה' אלקיכם שבעת ימים" (ויקרא כג, מ). בדברי חז"ל נידונו סוגיות רבות הקשורות לחג הסוכות, ומסכת מיוחדת הוקדשה לכך, היא מסכת סוכה.

בבול חג הסוכות צוירה משפחה היושבת בסוכה; הסוכה מקושטת ביריעות צבעוניות ובפירות;

חודשי השנה נמנו בימים ההם מחודש ניסן ועל כן נחשב תשרי לחודש השביעי. בלוחות החגים שבתורה נקבע חג ביום הראשון לחודש השביעי. "זכרון תרועה" נתפרש כזכירת ה' את בריותיו, ביום הדין, שבו שופט ה' את העולם. בשל תוכן זה נקשר במרוצת הדורות ראש השנה ליום הכיפורים, והימים שביניהם נעשו ל"עשרת ימי תשובה".

ראש השנה הוא חג המשופע במנהגים. קודם לו, בחודש אלול, נוהגים לתקוע בשופר ואומרים סליחות. בחג אוכלים מאכלים מיוחדים, מסלקים את העוונות אל מקור מים, ומברכים איש את רעהו בברכת שנה טובה. בבול ראש השנה מתוארים כמה ממנהגי החג: במרכז הבול צויר איש התוקע בשופר, מעשה שהוא – על פי הנזכר בתורה – עיקר תוכנו ומהותו של החג. בתחתית הבול – ראש איל והוא רומז על מעשה העקדה ועל המשאלה להיות לראש ולא לזנב. בשולב הבול צוירו שמש וירח, שנועדו להזכיר את מעשה הבריאה, ועל ידי כך לרמוז על תפיסתם של חז"ל שבראש השנה נברא העולם.

יום הכיפורים

יום הכיפורים נקבע על פי התורה ליום טהרה: "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו" (ויקרא טז, ל). בזמן שבית המקדש היה קיים נערך ביום זה טקס מפואר: קודש הקדשים, שסגור לכל כל השנה, נפתח לפני

מגן דוד ודגל בריטניה בבול לג'ואיש כרוניקל

שער גליונו הראשון של העיתון היהודי ג'ואיש כרוניקל יופיע השנה בבול מיוחד במלאות 150 שנה לעיתון היהודי בשפה האנגלית, פרי מכחולו של אסף ברג.

הג'ואיש כרוניקל הוא העיתון היהודי הוותיק ביותר ולו השפעה רבה בעולם הדובר אנגלית. העיתון הוצא לאור לראשונה ב-12 בנובמבר 1841 בעריכתם של מוזס אנג'ל ודייוויד מלדולה. במאמר הראשי בגליון הראשון הוגדרה מטרת העיתון כהפצת "הדרכה דתית ומוסרית, ידיעות מקומיות, עובדות היסטוריות, כל מידע הנוגע בנושאים יהודיים, מאמרים מקוריים, וחומר עיוני".

את הג'ואיש כרוניקל יסד אייזק ולנטיין, מדפיס ומוכר ספרים בלונדון. הוא הוצא לאור בתור שבועון עד למאי 1842 ואז הופסקה הדפסתו. באוקטובר 1844 התחיל להופיע אחת לשבועיים; כעבור שלוש שנים הופיע שוב בתור שבועון וכך נשאר עד היום.

העיתון תיאר את עצמו כך: "ג'ורנל אשר מעלה על הניר כל עניין הקשור לעם היהודי, תורתו, מנהגיו, ספרותו, יחס הממשלה אליו במקומות תפוצתו, וביחוד בבריטניה הגדולה; הואיל והג'ואיש כרוניקל מוקדש למטרות נעלות: דת והעשרת השכלתו של הפועל, פתוחים טוריו לכל המבקש להביע את דיעותיו, בנושאים חשובים אלה, תהיה דתו אשר תהיה, וזאת בעיתון שאינו שופרה של מפלגה או של כת, אלא חותר לאמת ולצדק".

זו הייתה גישתו של הג'ואיש כרוניקל מראשיתו, ועל פיה תיעד בנאמנות את תמורות החיים היהודיים בכל קצווי העולם. במאי 1881, כשהגיעו לבריטניה דיווחים על הפוגרומים הראשונים ברוסיה, החל הג'ואיש כרוניקל לפרסם מוסף חודשי "רוסיה החשוכה – יומן רדיפה", והוא עורר הדים רבים בכל רחבי העולם למעשים שברוסיה הצארית.

הפוגרומים הביאו לידי הגירה המונית אל קהילת היהודים באנגליה, טוריו של הג'ואיש כרוניקל שיקפו במהרה את שינויה של הקהילה: מוויקטוריאניזם מיושב לחברת מהגרים סואנת – חברה מיוחדת באופיה, בשפתה ובדרך חייה. במשך עשרים שנה הגיעו אל חופי בריטניה כמאה אלף מהגרים. קהילות גדולות נוצרו, עשרות בתי-כנסת נוסדו ברובע המזרחי של לונדון, הוקמו שפע של ארגוני צדקה ומוסדות חברתיים – תוך פחות מדור אחד, השתנתה יהדות אנגליה מקצה לקצה. צאצאיהם של המהגרים מן התקופה ההיא, סביר להניח, הם היום רוב קוראיו של הג'ואיש כרוניקל.

המוספים שסקרו את "רוסיה החשוכה" סללו את הדרך למוספים אחרים שנועדו להבליט את היחס ליהודים במקומות אחרים בעולם, כמו בפרשת דרייפוס בצרפת ב-1898. שנתיים לפני כן, פרסם הג'ואיש כרוניקל את ה"פתרון לבעייה היהודית" מאת בנימין זאב הרצל – ארבעה שבועות לפני הופעתו של דער יודנשטאט" בוינה. מאמרו של הרצל בג'ואיש כרוניקל היה ניתוח שיטתי ראשון – בכל שפה שהיא – שלה אידיאלים שבציונות הפוליטית.

ב-1917 דחתה הממשלה הבריטית את פרסומה של אמנת בלפור במספר ימים, כדי לאפשר לג'ואיש כרוניקל, שהוא כאמור שבועון, לפרסם את הידיעה באותה עת שיפורסם הדבר בעיתונות היומית.

בכל שבוע ושבע הקדיש העיתון מספר עמודים לחדשות מארץ הקודש, ובכל שלב מכריע, הן לפני הקמתה של המדינה היהודית והן אחריה פרסם מאמרים ופרשנויות בענייני ציונות וישראל.

יש בעיתון עמודים הכוללים את מכתבי הקוראים ואת דעותיהם. עמודים אלה משמשים נקודת מוצא לדיונים על ענייני דיומא חשובים: החל מהסכסוך הערבי-ישראלי, התעוררות האנטישמיות, ומן השינויים בכל רחבי העולם, וכלה בהתבוללות, בנישואי תערובת ובחיפוש אחר השורשים היהודיים.

בשנות התשעים ממשיך הג'ואיש כרוניקל לצעוד בבטחה קדימה, בעיצוב ובעריכה חדשים. העיתון מוכן להתמודד עם אתגריה של עולם משתנה, אך חתירתו לאמת ולצדק, שהייתה נר לרגליו מאז הופעתו הראשונה – הופעתו של שבועון בן ארבעה עמודים – נשארת תקפה.

נפתחה סוכנות בולי ישראל בצ'כיה

השרות הבולאי עושה נסיונות מסחריים גם במזרח אירופה, אם כי המדובר במצרך שלכאורה, נפוץ שם מאוד, אך כאשר צריך לשלם עבורו במטבע זר, יש לא מעט בעיות.

באחרונה נפתחה סוכנות בולאית ישראלית בפראגה, בירת צ'כוסלובקיה. היא תופעל, כנראה, באמצעות הסוכנות באוסטריה, שבאחרונה עברה שינויים מהותיים.

לשרות הבולאי הישראלי יש כרגע כ-15 סוכנויות בולים בעולם באמצעותן מוכרים את בולי ישראל בו ביום שמוכרים אותם גם בישראל, "ביום הופעת הבול".

הסוכנויות המקומיות מפעילות גם שרות מינויים מקומי, אך הניסיון מלמד שחלק מאספני ישראל בחרו, מעדיף בכל זאת את שירות המנויים בארץ-האם ועדיין יש כ-700 מנויים בעולם המקבלים בולי ישראל ישירות מישראל.

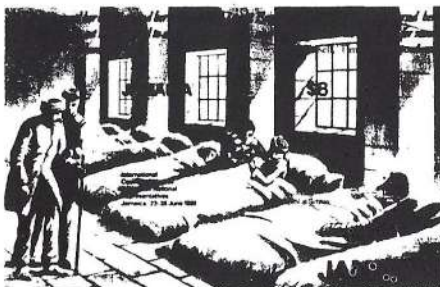
באחרונה הוחלפו הסוכנים ביפאן, דניה (לארצות סקנדינביה) ואוסטריה, שכאמור תפיץ את בולי ישראל גם בצ'כוסלובקיה.

הופיעו דפי אלבום בולי ישראל 91

חברת "אל הבול" פירסמה שורה של פריטים חדשים שהופיעו מתוצרת "אל הבול". נמסר גם שלמינויים הוכן מבצע הנחות לרוכשים מעל 120 ש"ח יצורף ספר טלפון מהודר.

להלן הפריטים שהופיעו:

90-52 ש"ח	תוספת לאלבום ישראל קריסטל
30 ש"ח	כריכה וקופסא
20 ש"ח	אלבום ל-96 מעטפות
35 ש"ח	אלבום ל-192 מעטפות
40 ש"ח	אלבום בולים 24 דף
50 ש"ח	אלבום בולים 32 דף
25 ש"ח	אלבום תמונות 10 דף להגדלה
420 ש"ח	תרגומון מילון עברי אנגלי-עברי
100 ש"ח	קלטת צרפתית לתרגומון
30 ש"ח	תיק לתרגומון

שני בולי ג'מיקה וגליזיה מזכרת הוקדשו לכנס אחיות

בהמשך לשני מאמרי הקודמים על שינוי בכתוב העברי או שינוי בשמות הישובים המופיעים בתווית הדואר הרשום החדשות, ברשות להוסיף רשימה שלישית. המייחד את הרשימה הזו הוא שהשינויים לא פסחו גם על תויות הדואר הרשום מהפורמט הקודם אשר מונפקות כבעבר במקביל לתויות בעלות ההדפס והשינון החדש. בעמודה ימנית תויות ישנה ובעמודה שמאלית – תויות חדשה.

להלן השינויים:

- 1. טירת הכרמל 1.** בתוית החדשה נוספה האות ה' במילה כרמל.
- 2. טמרה –** הונפקה תוית בפורמט החדש, כאשר השם נכתב כבעבר, עם האות ת, אולם לאחר זמן מה חזרה אלינו תוית בפורמט הקודם אך השם נכתב עם האות ט.
- 3. סוכנות הדואר** במחנה **צריפין** משתמשת בחותמת דואר של תל-אביב ובמקביל בתוית דואר רשום תל-אביב יפו 102. זו הוחלפה בתוית דואר רשום צריפין בעוד החותמת נשארה תל-אביב.
- 4. הישוב "מעלות תרשיחא"** הינו מועצה מקומית אחת וכך נהג גם הדואר בחותמות ותויות שלו. לאחרונה הונפקה תוית דואר רשום "תרשיחא" בסניף הדואר תרשיחא במקום התוית "מעלות תרשיחא".
- 5. במילה "פנה" –** אשר בשם הישוב ראש-פינה נוספה האות י' בתוית החדשה.

מילון למונחי בולאות בהוצאת האקדמיה ללשון העברית

במילון הרבה שמות ומונחים שחברי הוועדה יצרו אותם לראשונה, ויש כאלה שתורגמו משפות אחרות והותאמו לשפה העברית.

לא מעט שמות הוכנסו למילון שלא בנקל ושתרשו בשפת היום של הבולאים.

להלן כמה מן המונחים החדשים:

עריך (ערך נקוב);

פס זרחורי (פס הזרחן על גבי בולים למיון אלקטרוני)

צמודת שובל (צמודת ארבע ושני שבלי);

קהוי, עמום (מאט - MAT)

לא ממורכז (ציור בול שלא במרכז);

לא מנוקב (ללא ניקוב - IMPERFORATED)

חותם - המכשיר המחתיים

חותמת - תוצאת ההחתמה

חותמת ארוע - SPECIAL CANCELLATION

גלוית מרב - MAXIMUM CARD

בול שולי - (בול ושולי הגיליון);

כליל - דבר דואר עם בול מודפס עליו

מגנות דואר תועה - (לגניית מכתבים ללא מען ברור);

מחתמה - מכונת החתמה

מיסף - (תוספת מחיר לעריך הקבוע);

מכתב-סתם - (שלא נשלח למטרות אספנות);

גמר אליפות הכדורסל

ב-12.6.91 הוטבעה בתל-אביב חותמת דואר מיוחדת לציון גמר האליפות ה-23 בכדורסל לנשים. לכבוד האירוע, שהתקיים בהיכל הספורט ביד אליהו, הוכנס לשימוש בסניף הדואר ביד אליהו חותם חגיגי, דו-לשוני ונאה למדי.

זמן רב בולאים בישראל מתקשים להתבטא בעברית בתחום הבולאות והם משתמשים בביטויים לועזיים לרוב. לפני מספר שנים הציעו חברים בהתאחדות בולאי ישראל, שתכונן האקדמיה ללשון העברית ועדה למונחי הבולאות. הוועדה הוקמה עוד ביוני 1986 ופעלה עד אוגוסט 1989. בימים אלה המילון למונחי בולאות במכש הדפוס ועוד השנה צפויה המהדורה הראשונה של המילון, בהוצאה המשותפת של האקדמיה ללשון העברית בשיתוף התאחדות בולאי ישראל, בחסות השרות הבולאי.

בוועדה היו חברים, הן מטעם ההתאחדות והן מטעם האקדמיה. ואלה הם נציגי ההתאחדות: **קלמן בר אילן, יוליוס לי-און, אריה לין, מרדכי סונדק וד"ר צבי שמעוני** (יו"ר הוועדה). מטעם האקדמיה ללשון העברית השתתפו: **ד"ר ראובן סיוון, פרופ' ג' צרפתי** ומזכירת הוועדה, **רחל סליג**.

הוועדה נועצה במקרים מסויימים בבולאים בעלי ידע וכן במומחים בתחומים שונים, כמו דפוס, צילום, מומחים בלשון העברית, מומחים לצבע וכדומה.

בספר ס"ה 500 מונחים, כולל רשימת צבעים.

תחום הבולאות בימינו נרחב משהיה, ונכללים בו גם תולדות הדואר וגם מונחים רבים מתחומים אחרים (כגון דפוס, תעשיית הנייר, צבעים), ואף הם הוכנסו למילון. הוועדה השתדלה תמיד להצמד למונחים שכבר נקבעו באקדמיה. כך נהגה הוועדה גם כשאימצו הבולאים מונחים מתחומים אחרים, שקיבלו אצלם משמעות מסויימת, השונה מן המשמעות הרגילה; קביעת שמות הצבעים עוררה בעייה מיוחדת ואכן חוברה רשימה מרוכזת של שמות הצבעים.

קביעת המסגרות של המילון הייתה בעייה לא קלה. הוחלט שמונחים כלליים כגון "משולש" - אף שיש להם שימוש רב בבולאות - לא יוכנסו למילון, לעומתם יוכנסו למילון מונחים כלליים בתחומי התיקשורת והדואר כגון "מכתב" ו"תא דואר".

המילון הוא עיברי אנגלי צרפתי גרמני ואנגלי-עברי. כמצע למילון שימש "המילון הבולאי" משנת 1946, שהופיע בשעתו בהוצאת אגודת חובבי בולים בתל-אביב.

המילון החדש יופיע, כאמור, בשיתוף האקדמיה ללשון העברית, התאחדות בולאי ישראל, בחסות השרות הבולאי ורשות הדואר.

תערוכת ישראל-פולין, למירון גבוה

כל אחת מתערוכות אלה הצטיינה ברמתה הגבוהה וזכתה להדים חיוניים בקרב ציבור הבולאים בארץ.

גליון הזיכרון המונפק לרגל תערוכת "חיפה 91" מבוסס על אחד מציוריו של גוסטאב באוארנפינד. הציור נכלל באלבום מפואר שהעניקו הטמפלרים לקיסר וילהלם השני בביקורו במזרח ב-1898, והוא מתאר את המושבה הגרמנית בחיפה בשלהי המאה ה-19.

גוסטאב באוארנפינד נולד ב-1848 בכפר זולץ על נהר נקאר, סמוך לשטוטגרט. באוארנפינד למד ארכיטקטורה אך הקדיש את חייו לציור. מאז ביקורו הראשון בארץ בשנת 1880, חזר אליה שוב ושוב עד שהשתקע בירושלים וב-1904 נפטר בה. באוארנפינד נחשב לגדול ציירי המזרח הגרמניים. הוא עשה בארץ ישראל, ובעיקר ביפו ובירושלים, שנים עשרה שנה – יותר מכל צייר נוצרי אחר.

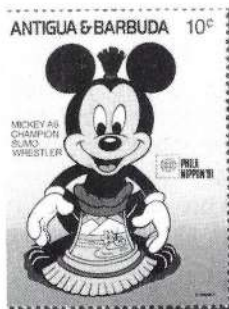
הפרעות נפשיות ומחלת לב קשה, הקשו עליו להציג ולמכור את יצירותיו ועל כן שמו כמעט לא נודע. רבים מציוריו הגיעו לידיהם של מתיישבים גרמניים ותיירים שפקדו את הארץ והתפזרו עמם לכל רחבי תבל.

הכנות נמרצות נעשות עתה בעמותת חיפה לקראת תערוכת הבולאים הדו-לאומית: ישראל-פולין, שהיא התערוכה הראשונה מסוגה שנערכת בישראל. שיתוף הפעולה בין שתי המדינות הוא ביטוי ראשון לתמורה שחלה בקשרים הבולאיים שבין מזרח אירופה ובין ישראל. התערוכה משותפת להתאחדויות הבולאים מישאל ומפולין וייטלו בה חלק אספנים ושופטים מפולין. התערוכה עומדת גם בסימן גל העלייה הגדול מבריה"מ: מבין רבבות העולים הצטרפו עשרות חברים חדשים למועדוני הבולאות בארץ. אנו מקווים כי החברים החדשים – שהגיעו ממדינה שהבולאות בה מפותחת מאד – יעשירו את הבולאות הישראלית, והדבר יבוא לידי ביטוי בתערוכה זו ובתערוכות הבאות.

בחסות שר התקשורת, ראש עיריית חיפה והתאחדות בולאי ישראל תארח עמותת בולאי חיפה את תערוכת "חיפה 91" בחול המועד סוכות תשנ"ב (ספטמבר-אוקטובר 1991).

סיפורו של באוארנפינד – בעקבות גילוי עזבונו – נחשף לראשונה ב-1990 בספר שפרסם על אודותיו בשטוטגרט חוקר הטמפלרים פרופ' אלכס כרמל מאוניברסיטת חיפה.

**באנטיגואה, גמביה, גרנדה
וגרנדיקס, הופיעו בולי
מיקסי מאוס לכבוד תערוכת
"פילה-יפן 91".**

עמותת בולאי חיפה הוקמה בשנת 1938 והיא הוותיקה ביותר ומהגדולות בעמותות בישראל. העמותה מאגדת בתוכה כ-150 חברים פעילים הנפגשים אחת לשבוע. העמותה פועלת לקידום הידע הבולאי באמצעות ארגון הרצאות על מגוון רחב של נושאים בולאיים ודוקומנטריים, מקיימת חוגים ליודאיקה ולנוער, יוזמת פעילות בקרב הגמלאים ומנהלת ספריית קטלוגים וירחונים.

תערוכת "חיפה 91" היא התערוכה החמישית שמקיימת עמותת בולאי חיפה. קדמו לה "תבא" 1952, "תבאי" 1964 – לציון ידידות אפריקה-ישראל, "חיפה 80" ו"חיפה 87" – לציון 40 שנה להחלטת האו"ם על הקמת מדינה יהודית עצמאית.

בולגריה – ישראל, צעד נוסף להדוק היחסים

מאת אריה לין

חברי המשלחת הישראלית: יגאל נתנאל, משה שמואלי ואריה לין, בשער הכניסה לתערוכה.

מבולגריה, בעיר רוסה, על גדות הדנובה, בגבול עם רומניה, שאינה העיר הגדולה בבולגריה. בהוצאות קטנות של המארחים ועוד יותר קטנות של המוזמנים, אך ההזדהושה למאורע הוא ממש לא ישוער.

מה למשל אפשר היה לצפות ליותר מאשר קיום התערוכה במוזיאון המקומי לאומנות המדורנית במרכז העיר, כרזות (2) בחוצות העיר, לרבות אחת עם צילום גדול של בול ישראל, המכריזה על פתיחת התערוכה הדו-לאומית. שלטים גדולים ליד בית העירייה המפואר (היה עד למהפך האחרון הפוליטיביורו במקום) וליד הדואר המרכזי (בניין בן כעשר קומות) וטרנספרנט מיוחד לרוחב המדרחוב הראשי בעיר. גם בבירה סופיה, בה שוכן הממסד הבולאי של המדינה, מצאנו פלקטים כנ"ל במועדוני הבולאים בעיר.

או, למשל, קבלות הפנים של הממסד המקומי לחברי המשלחת, כמו ראש העיר, מנכ"ל הדואר, משרד התרבות המקומי, נציגי משרד השיכון, העמותה הבולאית כמובן והקהילה היהודית הצנועה ואירגון "שלום" היהודי, הפועל שם בהשראת הגוינט והתנועה הציונית.

הנהלת התערוכה ברוסה. בישיבה חברי המשלחת הישראלית ובמרכז יעקו יעקוב, יו"ר התערוכה

התערוכה הדו-לאומית האחרונה בבולגריה, בשותף אספני ישראל, היא לכל הדעות בעיתוי המתאים ביותר לנו, שכן זהו צעד נוסף לריקמת היחסים הנרקמת בין שתי המדינות.

תערוכת הבולים באה מיד אחרי ביקור הנשיא חיים הרצוג בבולגריה והיא ללא ספק חוליה תרבותית חשובה במגוון היחסים המתפתחים.

לגבי הבולגרים זו אינה התערוכה הדו-לאומית הראשונה, כי לפנינו שיתפו פעולה עם אוסטריה ולגבינו הם היו "מוכנים".

לא ייאמן כמה כל פרט היה מתוכנן – החל מקבלת המשלחת בשדה התעופה בסופיה, האכסניה, הרכבת לעיר רוסה, שאירחה את התערוכה, קבלות הפנים בערי השדה ע"י העמותות המקומיות, קיום מפגשים עם גורמים ממלכתיים ומוניציפליים וכמובן עיקרו של האירוע – התערוכה.

העיר רוסה שוכנת על גדות הדנובה בגבול עם רומניה והיא מן הערים הגדולות, אחרי סופיה, בבולגריה. התערוכה התקיימה במוזיאון העירוני, כשבקירות הקיצוניים הושארו יצירות האמנות, דבר שהיווה דיקורציה נאה, וגם תרם בודאי לביקור הקהל בתערוכה.

בבולגריה אין דמי כניסה לאירועים מסוג של תערוכות בולים, כך שאפשר היה לראות קהל בביקור שני ושלשי, שלא לדבר על האספנים המקומיים והמציגים שקשה היה להם להפרד מן המקום. אולי בשל המסורת הבולאית של המקום ואולי בשל העדר אירועים תרבותיים וחברתיים בעיר הגדולה שניכר בה הצמאון ל"אקשן" אחרי שנים הורגלו לאירועים בעלי מגמה מפלגתית-פוליטית בלבד.

"האיש שלנו" במקום הוא יעקו יעקוב, הדובר מעט עברית כחניך השומר הצעיר מלפני המלחמה, והוא האיש שעל כתפיו הצרים הוערם כל המסע, אם כי בעבודה המעשית של הרכבת התערוכה עשו מתנדבים מקרב הבולאים המקומיים, משהו שהזכיר לנו את ישראל מלפני עשר-שנים. האיש שהיה הרוח החיה בתערוכה. הוא מיועדנו משה שמואלי, שאם כי הזכירו לו שאיננו יליד רוסה הוא בכל זאת "שחה" בעניינים וייצג את ישראל כראש המשלחת בה השתתפו נוסף לו כותב שורות אלה והמציג יגאל נתנאל, בצורה המכובדת ביותר ואין לי כל ספק שתרומו היתה חשובה גם בשל העדרותו של שגריר ישראל בטקס הפתיחה.

אכן, לכאורה, מדובר בתערוכה לא גדולה בה השתתפו מספר אספנים מישראל ומספר דומה

השגריר שלנו לא ידע כיצד להודות על המבצע שכן אמר לי שהוא עד אז לא הצליח לארח בביתו גנרל מקומי והנה בזכות התערוכה, זה הצליח...

זה גם הצליח בבולגריה והרבה תודות לתיכנונו של יו"ר המשלחת, יוצא בולגריה, **משה שמואלי**. אך השגריר שלנו שם, לא העריך משום מה את האירוע מראש ולא התפנה אליו, וחבל...

תוצאות השיפוט ב"בולגריה 91"

המציגים הישראלים בתערוכה בבולגריה ישמחו, בוודאי בתוצאות השיפוט, שכן רובם צוינו במדליות זהב ומוזהב בתוספת פרסים.

ד"ר עמנואל אילן – מדלית זהב – דואר שעבר דיזנפקציה;

יגאל נתנאל – מוזהב גדול וזהב (2 תצוגות) – יפאן והולנד;

מ. הירשפלד – מוזהב – זיהוי מטוסים;

אריה לין – מוזהב – פרקים בתולדות עם ישראל;

י. נכטיגל וב. פיקסלר – כסף גדול (ספרות);

קלמן בראילן – – כסף – מחקר בולי שקלים;

ארגוב – כסף (נוער);

מיליס – כסף גלויות מירב

א. לין – כסף (ספרות) – הירחון הישראלי לבולאות.

אחת הכרזות בחוצות העיר רוסה.

בפלמס – ד"ר פופוב הבולגרי מקבל מידי מ. שמואלי את פרס התערוכה, גביע ההתאחדות הישראלית

במשך חמשת ימי התערוכה הוטבעה בדואר המקומי חותמת דואר מיוחדת עם השם ישראל בתוכה!!!

לא הזכרתי את נציג השגרירות שלנו בסופיה, שכן הוא לא הופיע לא לפתיחה ולא לנעילה וגם לא התעניין במשלחת בכלל...

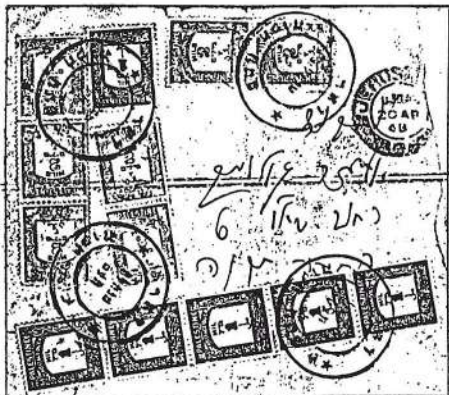
דווקא הבולאים עשו למדינת ישראל שירות בלתי צפוי בעצם קיומו של האירוע, שבמשך ימים אחדים, כל העיר דיברה עליו ויש להניח שזה נתן לא מעט כבוד למדינת ישראל, שיוצגה על-ידי משלחת צנועה ומעט מבוליה...

חבל מאוד שלא תמיד יודעים אצלנו חשיבותה של פיסת הנייר הצבעונית שבאמצעותה ניתן לעיתים לפאר את שם המדינה מבלי להזדקק לאמצעים כספיים מיוחדים.

זכור לי מעבודתי מלפני מספר שנים באחת המדינות הדרום-אמריקאיות, שם אירגנתי תערוכה במוסד יהודי, שצויינה בחותמת דואר מיוחדת עם הקדשה לישראל, ולנעילה הזמנתי את מנכ"ל הדואר הכללי שהיה גנרל בדרגתו הצבאית.

שלושה מן השופטים – משמאל – פרופ' קוסארוב, איוואן קוסטוב ומ. שמואלי.

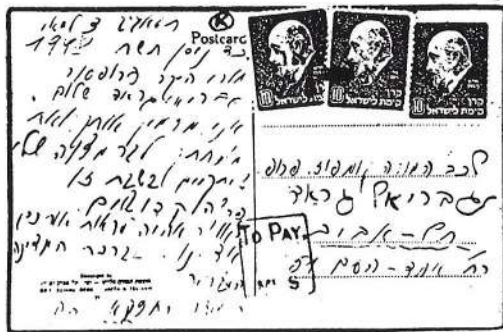

הלאומי לכנסת ישראל the community of Israel מיום 25 לאפריל 1948, יפתחו בתי הדאר ברחבי הארץ (80 סניפים) בתאריך 1 למאי, ויפעלו כדאר זמני במעבר, עד להקמת המדינה העברית ביום 15 במאי.

היות ושני תאריכים חשובים אלו נפלו ביום השבת, נפתח למעשה דאר "מינהלת העם" רק ביום ראשון ה-2 במאי, וניסגר ביום שישי ה-14 לחודש. כלומר, דאר זה פעל רק 13 יום (כולל שבת) או 12 יום נטו, ולפיכך נדירותו של חומר קנוס מאותם ימים. סיום התקופה ביום ה-14 למאי גם הוא לא בדיוק מדויק, היות ובולי "מינהלת העם" המשיכו להיות בעלי תוקף עד תאריך 22 למאי בכל הארץ, ואילו בתל-אביב, ובירושלים שהיתה כל אותו זמן במצור, גם לאחר מכן.

בניספח להודעת הועד הלאומי מיום 25 באפריל ישנו סעיף מיוחד (H) המתייחס לענין הקנסות ואומר שבאופן כללי יש להמשיך את הנוהג המנדטורי הקיים גם להבא, ולקנוס את המכתבים שלא בוילו עלי-פי התעריף הקיים בכפל הסכום החסר:

נביא מספר דוגמאות:
הדוגמא הראשונה הוא מכתב קנוס בפתח-תקוה (צלום 2), ובחרתי בו כדוגמא ראשונה היות והוא היחיד הידוע שקושר באופן ברור א"ג תקופת המנדט הבריטי עם תקופת "מינהלת-העם", ומראה את ה-Transition של ה-Postal-History.

מכתבים "קנוסים" מתקופת המעבר

Taxed letters at 1948 Interim Period

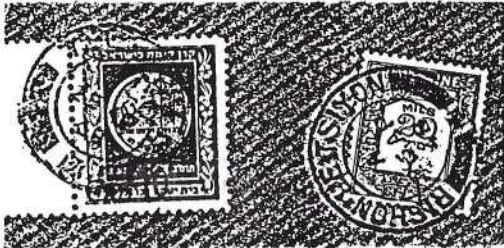
מאת א. קרפובסקי

מאמר זה מתייחס לתקופה שבין סוף המנדט הבריטי בפלשתינה, ועד להופעת בולי דמי-הדאר הרשמיים של מדינת-ישראל. תקופה של כחמישה שבועות החל מסוף חודש אפריל 1948 ועד לתחילת יוני אותה שנה. מבחינת הזמן זו תקופה מאד קצרה, ולכן גם מיעוט החומר ונדירותו, אולם כפי שניראה בהמשך, החומר מאד מגוון, מלא באימפרוביזציות, ומשקף יפה מאד את ה-Postal History של תקופת-מעבר סוערת זו.

מלבד סניפי הדאר בחיפה ובתל-אביב שנסגרו ב-5 במאי, הרי כל יתר בתי הדאר בארץ נסגרו כבר בסוף חודש אפריל. ההודעה המנדטורית לצבור מס' 53 מיום 13 באפריל 1948, מדברת על סגירת בתי-הדאר ב-30 לחודש, אולם ידוע שלא בכל סניף כך באמת נהגו, ולמשל בצפת הדאר המנדטורי ניסגר כבר ב-28 בפברואר, ובירושלים ב-26 באפריל.

מסוף התקופה המנדטורית נשארו מעט מאד מכתבים קנוסים. דוגמה לכך הוא מכתב מקומי מראשון לציון (צלום 1), שנשלח ב-25 באפריל מבויל בתווית של ה.ק.ל. (הפגנה פטריוטית), וניקנס ביום 26 לחודש בבול דמי-דאר מנדטורי של 20 מיל, בתוספת הקשט המרובע הידוע "TO PAY" Mils 20.

את יתר התקופה ניתן לחלק באופן כללי לשניים: המחצית הראשונה של חודש מאי לתקופת "מינהלת-העם", והמחצית השנייה של החודש ועד לתחילת יוני למה שהייתי מכנה "התקופה הישראלית הראשונה". כפי שניראה בהמשך, משתלבות לא פעם שתי התקופות זו בזו, ולא תמיד ניתן להפריד ביניהם באופן ברור.

תקופת "מינהלת העם":

על פי הודעת מחלקת הדאר והטלגרף של הועד

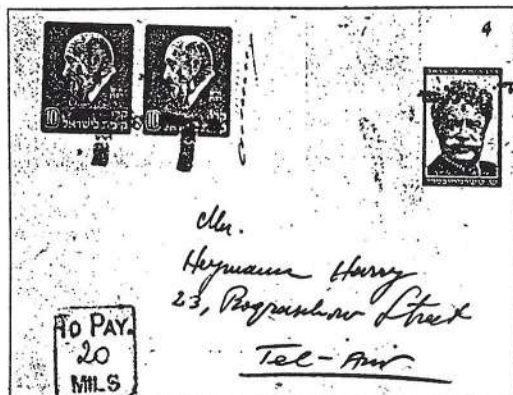
המכתב נכתב על ידי אליהו ברודר (Broder), ששרת בפלוגה השנייה של גדוד "מיקמש", שהובאה כתיגבורת לגוש עציון ב**נדור** בסוף חודש מרץ 1948. המכתב ממוען לחברתו אהובה שטיינר. השליח שהוטס במטוס פייפר לשדה-דב בתל-אביב, לקח את המכתב ללא בול וזרק אותו באחת מתיבות הדאר בעיר. במיון הוא ניקנס בשני בולי ויצמן כחולים בני 10 מיל כש-T גדול מחבר ביניהם. (אליהו ברודר נהרג ביום 12 למאי בקרוב על "המשלט הרוסי" בגוש עציון). מאחר והקשר האווירי עם הגוש פסק ביום 9 למאי, אפשר לשחזר את תאריך הטסת המכתב בין ה-5 ל-9 במאי. אכן מסמך מרגש.

פחות נפוצים השמוש "בבולי-גולה" כדמי-דאר. נביא להלן 2 דוגמאות: צלום 5 מראה לנו מכתב מקומי שנשלח למערכת הג'ורנל "Life in Palestine", כשהוא מבויל בשני בולי "כופר הישוב" בני - 5 מיל. למרות שבולים אלו היו מותרים לשמוש בתקופת "מינהלת העם", לא קיבל אותם פקיד הדאר, הטביע את הקשט "To Pay" וקנס את המכתב בשני בולי גולה בני 10 מיל, המוחתמים בחותמת תל-אביב הזמנית.

מכתב מקומי המבויל ב-K.K.L. Label בן 10 מיל של "ההסתדרות הציונית" שלא נכלל בין בולי "מינהלת העם". לפיכך, והפעם בצדק קנס אותו הפקיד בשני בולי גולה בני 10 מיל הקשורים יחד בחותמת הסגולה הזמנית של תל-אביב. בנוסף, קשור גם ב-label וגם בבולים בחותמת מנדטורית S.C. של תל-אביב מיום 5 במאי, המשמשת במקרה זה כ-dater.

מחוץ לתל-אביב מספר המכתבים הקנוסים אף מועט יותר, כשמהעיר חיפה, אין לנו עד כה אף מכתב נדיר דוגמה "כשרה" אחת! ומענין במיוחד שנשלח כ-Printed Matter, ולכן בייל אותו השולח ברעננה בבול של 3 מיל מנדטורי, שהיה בתוקף, אולם בגלל משקלו היה צריך לבייל אותו בתעריף כפול, ולכן כתבו עליו ברעננה בעפרון אדום "לשלם 6 מיל", ובתל-מונד קנסו אותו בשורה

המכתב נשלח מירושלים ע"י הדאר הבריטי ביום שירושלים נכנסה למצור בתאריך 20 לאפריל. הוא נכתב ע"י שוטר יהודי ששרת במשטרה הבריטית ולכן לא בויל. בגלל המצור הוא הגיע לפתח-תקוה רק בתחילת מאי, ובדאר "מינהלת העם" סרבו להכיר בזכות השולח לא להשתמש בבולים, ולכן החליטו לקנוס אותו. הם השתמשו לשם כך בשרידי בולי הקנס המנדטוריים שנמצאו בדלפק ושהיו עדיין בתוקף (עד 16 למאי), והרכיבו את הקנס בסך 20 מיל, ממספר בולים בעלי ערכים נמוכים ששרדו, כשהם מחתימים אותם בחותמת "מינהלת העם" הזמנית של פתח-תקוה, וזו עד כה דוגמא יחידה שבולים מנדטוריים קנוסים מכתב "במינהלת העם".

מתוך החומר המועט הידוע מתקופת "מינהלת-העם", רוב החומר המצוי הוא מדאר תל-אביב. הבול הזמני ששימש בתל-אביב לקנוס מכתבים היה בדרך כלל בול ויצמן הכחול בעל ערך של 10 מיל. הדוגמא הקלאסית לשמוש בבול זה כדמי דאר מצויינת בחוברת של The - Fluri - Minhelet - Ha'am Period ע' 29: על גלויית-דאר מקומית שנכתבה ביום 3 במאי: (צלום 3):

צלום 4 מראה דוגמה דומה על גבי מכתב רגיל שבוייל בטעות K.K.L. label with Tschernichovsky, וניקנס באותה צורה.

דוגמה מענינת וחשובה ביותר שיש מקנסות "בולי ויצמן" הוא אולי אותו Flown Courier cover from besiged Gush-Etzion (Etzion Block), sent by "Hagana" plain to Tel-Aviv.

המכירה איננו על הפרק כלל וכלל.

סינק שמח ואולי אף גיאה מאוספו שזכה במוניטין עולמי, אבל דוקא משום כך זה מחייב טיפוח מתמיד והקדשת זמן רב, שקודם לא היה לו.

באחרונה, אמרנו, יש נטיה להרחיב את מאגר השופטים בתערוכות, מקרב בולאי ישראל – מה דעתך על כך?

סינק הרים גבה, נאנח ואמר: שמע נא, אני בהחלט בעד הרחבת השורות – לא רק, בקבוצת השופטים, אלא גם בקרב העסקנים בכך. אולם אם אתה שואל מה דעתי על מינוי שופטים חדשים שלא על פי הקריטריונים המקובלים, כי אז דעתי שלילית.

אני בהחלט מתנגד שימונו שופטים מתוך הדור הצעיר שזה עתה צמח והתפתח, גם אם המדובר באנשים בעלי אוספים מכובדים. זה לא מספיק. דרוש "ותק" בבולאות וידיעה רחבה וכללית שלא ניתנת ו"לא נקנית בתקופה קצרה ובזכות אוסף מסוים".

ממה אתה מרוצה וממה לא, שאלנו לסיום:

נכון, לא אסתיר שלא הייתי מאושר מכל פעילותנו והשנינו בהתאחדות. בהחלט לא הייתי מרוצה מקידום עניינים מסוימים, אך הרבה דברים שהשגנו היו טובים בהחלט.

אין ספק שהחשוב בהשגים בקדנציה האחרונה, הוא המיקום החדש של משרדי ההתאחדות בלב העיר תל-אביב. זו היתה יוזמתי והשגי האישי ואני אמנם גאה על כך, מדגיש סינק.

לדעתו של סינק יש עתה אפשרות לנהל את ענייני ההתאחדות בעזרת המנכ"ל החדש והמזכירה בשכר, בדרך רצויה ומכובדת, אך צריך להקפיד על חיסכון יתר.

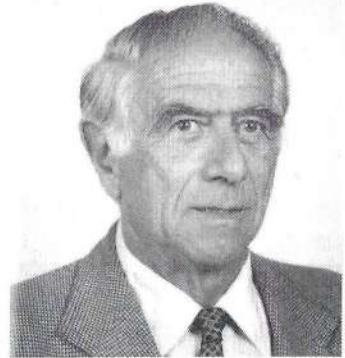
בציבור קיימת רגישות לביזבוז ובצדק וצריך להקפיד על כך, הוסיף לסיום.

רשם: א.ל.

המשך מעמ' 13

שכ בולי "בן-יהודה" בני 2 מיל הקשורים למכתב בחותמת הזמנית של תל-מונד.

צלוס-6 מראה מכתב שנשלח מרעננה לכתובת בהרצליה ביום 2 במאי. המכתב בויל רק בכול "מינהלת-העם" בן 5 מיל, ולכן נכתב עליו ברעננה בצד שמאל למעלה בדיו "לשלם 10 מיל" יחד עם הסימון T. המכתב עצמו ניקנס באמצעות בול ה-Jewish-Brigade בן 10 מיל, חתום בחותמת הרצליה.

הנס סינק, נשיא ההתאחדות לשעבר...

מי שמכיר את הנס סינק, יודע שלא קל לדובב אותו. הוא ממעיט לדבר, לא מחפש פירסום, אין לו מה לספר על אחרים ולא כל כך חשוב לו לשמוע על אחרים ובס"ה הוא רחוק מלהיות מדיום עתונאי. בכל זאת בקשנו להפגש. הסיבה – ראיון ראשון למדור החדש – שיחות עם...

השאלה הראשונה המתבקשת בראיון מסוג זה היא לסיבת פרישתו מכהונת נשיא ההתאחדות בולאי ישראל.

תשובה: שלוש קדנציות, או כמעט שלוש, זה בהחלט מספיק, אומר סינק.

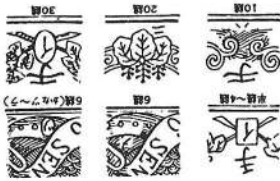
לדעתו צריך אדם לפרוש מפעילות צבורית בעודו רצוי לחברה הסובבת אותו וללא טריקת דלת, כך שתתכן עוד שיבה לפעילות. זו גם הסיבה, אומר סינק שלא רציתי את התואר "נשיא כבוד" הניתן לכל נשיאי ההתאחדות שפרשו מפעילותם. כשאתה נשיא כבוד, אתה נידון לפנסיה וכשאתה פורש מרצונך החופשי ולא נכנס למועדון נשיאי כבוד כי אז האופציות פתוחות לכל דבר.

הנס סינק נראה מלא מרץ וכמי שלא ניזוק כלל מן המחלה שפגעה בו לפני זמן מה. סינק שמח להדגיש שהמחלה אכן לא השאירה עליו כל מגבלה ובהחלט לא היתה גורם בשיקולי פרישה מפעילות צבורית.

פרשתי מפעילות צבורית אך לא מן התחביב, שנותן לי תעסוקה מלאה וסיפוק רב. אומר סינק.

ומה עוד – הוא עובד בחברה בין-לאומית, דבר שמצריך פעילות ענפה בארץ ובחור"ל.

פעם חשבתי, אומר סינק, שכאשר אגיע לגילי הנוכחי – אמסור את האוסף שלי. עתה שיניתי דעתי ואני נהנה ממנו כל שעה וכל יום ורעיון

イ	ロ	ハ	ニ	ホ	ヘ	ト	チ
(i)	(ro)	(ha)	(ni)	(ho)	(he)	(to)	(chi)
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
リ	ヌ	ル	ヲ	カ	ヨ	タ	
(ri)	(nu)	(ru)	(o)	(wa)	(ka)	(yo)	(ta)
9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
レ	ソ	ツ	子	ナ	ラ	ム	
(re)	(so)	(tsu)	(ne)	(na)	(ra)	(mu)	
17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	

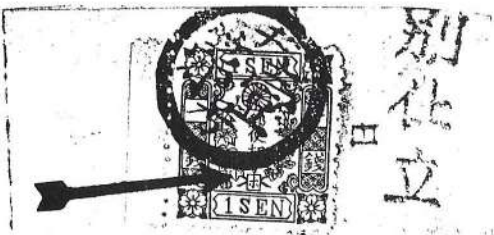
＜片かな＞のはいっている部分の拡大図

המאמץ של הממשלה היפאנית לנהל את המערכת הדוארית ביתר יעילות הביא ליצירת סידרה מעניינת זו, המאופינת ע"י מספר הדפסות צבעים שונים וסוגי נייר שונים. בסידרה הנ"ל הושקע מאמץ לשפר את איכות הבולים ע"י סוגי נייר ודיו שונים. אומצו הסטנדרטים של אגוד הדואר העולמי ופותחה שיטה לבדיקת המכירות.

בסוף 1873 החליט הדואר להוסיף "הברות" "Syllabils" ("Hatakana" ביפאנית) לבולי הדואר של הסידרה הנ"ל כאמצעי לבדיקת כמות מכירת הבולים לפי אזורים, אך שיטה זו של מדידה נכשלה. כן, למשל, בול משנת 1874 בערך של 6 סאן מופיע ב-12 הברות שונות של 2 סוגי נייר שונים ובול בערך של 2 סאן, אף הוא משנת 1874, מופיע ב-23 סוגי הברות שונים.

את סידרת בולי "פריחת הדובדבן" מסיימת סידרת בולים ללא הברות הידועה בשם "הבולים עם סרט" מגבלות השיטה של בולים חרוטים ביד והמעבר לשיטת הדפסה טיפוגרפית יצרה את הצורך בסדרה חדשה, יותר? ומשוכללת. זו היתה הסיבה להופעת הסידרה השלישית סידרת בולי הקובאן ("Koban").

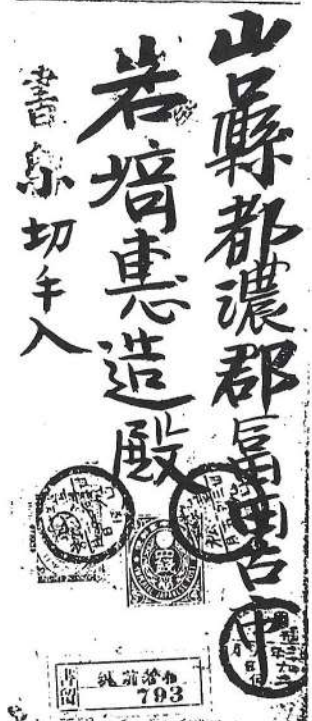
סידרה זו שהחלה ב-1876 והסתיימה ב-1879, אופינה ע"י מספר הדפסות שונות, בניקובים שונים. היא נקראה "סידרת הקובאן הישנה" משום שאחריה הופיעו עוד שתי סדרות שכוננו יו בשם יו "קובאן" U Koban וסדרת הקובאן החדשה "New Koban" שהסתיימה ב-1892.

שרות הדואר היפאני החל לפעול באפריל 1871, אך למעשה, היסודות הונחו עוד בתקופת "השוגונים" וזאת בתחילת המאה ה-16. כבר אז התעורר הצורך במשלוח הודעות בין קבוצות האליטה היפאנית. ואכן, בתחילת המאה ה-16 הוקמו גלדות שעסקו בהעברת דואר בין יחידים ובין אירגונים. היו אלו ארגונים פרטיים שעסקו בהעברת הודעות באמצעות רצים ומרכבות. "Relay couriers". הצורך הלך והתרחב עם הזדקקות לקשרי מסחר ובעיקר למכירת בולי האורז והתוצרת החקלאית.

הצורך לדואר ממוסד הביא לכך שהממשלה היפאנית החליטה למסד את השרות. ואכן עם תחילת תקופת הקיסר "מייג'י" "Meiji" (היפאנים מונים את השנים לפי תאריך המלכת הקיסר) הוחל במתן שירותי דואר.

הרעיון של שימוש בבולים אומץ ע"י ממשלת יפאן ב-2 ביוני 1870. אלא, שרעיון זה בוצע רק בתחילת מרץ 1871 עם הופעת בולי הדרגון מתוך סידרת הבולים החרוטים ביד. בסידרה זו 4 בולים ללא נקוב שבפינתם הימנית צוירה דמות של דרגון ומכאן שמה. עם המעבר לשיטה הדצימלית של מטבעות, הוכנה גלופה חדשה של בולים עם ערכים חדשים לפי השיטה הדצימלית והסידרה הנ"ל הופיעה עם ניקוב בניגוד לסידרה הראשונה.

תמונה אחת בשש הנפקות

ב-29.11.48 הופיע ביפאן בול דואר לשבוע הבולאות בצבע חום על רקע בז' בגודל 30/78 מ"מ. לבול זה יצא גליון בן 5 בולים. אותו בול הופיע בפעם השלישית בצורה של גליון מזכרת לכבוד תערוכת תיקשורת בקניה - 3.12.48.

עברו 43 שנים והבול הופיע שוב והפעם הרבה יותר קטן 28/28 מ"מ צבעוני, על רקע חום 19.4.91.

郵政省

大日本郵政株式会社

פרט לזאת מופיע הבול גם בצורת **סטננט** וגם בגליון מזכרת. הצורה הרביעית בה הופיע הוא שובל בין שני הסטננטים על השובל סמל של דואר יפן וכתובת "120 שנה לשיטת הדואר היפני".

משה קול

קטלוג לבולי קק"ל

גדעון להרס, מנהל מפעל בולי קק"ל מסר לנו, שמפעל הבולים ליד הלישכה הראשית, מכין עתה קטלוג חדש של בולי קק"ל, ראשון מסוגו מטעם מפעל הבולים.

המדובר בקטלוג תמציתי וענייני שיפרט את כל בולי קק"ל וצילומיהם וזאת בהסתמך על האוסף המוסיאוני הגדול הנמצא ברשות הקק"ל, מתוך עזבונו של גוטקובסקי ז"ל. העורכים נעזרים באספנים מומחים מכל העולם, שיש ביכולתם לתרום מידע שטרם פורסם בקטלוגים שהופיעו עד כה.

במקביל עושים הכנות להוצאת קטלוג מיוחד של מעטפות הוצאת הקק"ל. בהכנת קטלוג זה, עושה ד"ר **עימנואל לפין** מתל-אביב.

קטלוג זה, שיהיה צנוע, יופיע בשלב ראשון בעברית בלבד ורק מאוחר יותר תוצא המהדורה האנגלית.

כרך חדש לקטלוג צומשטיין 91

קטלוג הבולים של מדינות אירופה בהוצאת "צומשטיין" משווייץ, מפיץ זה עתה כרך נוסף למהדורת 1991 שעניינו אותיות J-Z, מיוגוסלוויה ועד קפריסין.

TEL-AVIV STAMP Co.
YACOV TSACHOR

בולי תל-אביב
מכירות פומביות
MAIL AUCTION Of
HOLYLAND, JUDAIC AND ISRAEL
PHILATELIA

Illustrated Catalogue Free Upon Request
POSTAL ADDRESS: P.O.BOX 16218,
TEL-AVIV, ISRAEL
TELEPHONE: 03-226294
(EVENINGS ISRAEL TIME)
FAX: 03-623010 EXTENSION 5709

אוסֵיפ מַנדֵלשטֵם – בברה"מ

ב-15.1.1991 הופיעה בברית המועצות גלויה מוקדשת למשורר היהודי רוסי **מנדלשטם**. מן המשוררים היהודים המהוננים בברית המועצות. ב-1913 פירסם את ספרו הראשון "אבן". נחשב למשורר אינטימי, שחי בבדידות עמוקה. הוא כותב בין השאר. **"מעולם לא הייתי בן דורו של מישהו"**.

אוסֵיפ מנדלשטם נמשך אחרי העולה העתיק (יון, רומא ויהודה).

ב-1922 נשא אישה ובתו לייפוצ'קה היתה לו האור החיוד בחיי המשפחה האומללה שלו. ובחיי רואה את כל ההשפלות של האדם בסביבתו.

ב-1931 הוא כותב שיר ומבקש לגרשו לסיביר... נאסר ב-1934 ואחרי ששחרר ולבסוף הוגלה וטולטל ממחנה למחנה ולפי ידיעות שעוד לא התאמתו רשמית הוא מת ליד ולדיוסטוק (סיביר) ב-1940. הוא כתב גם זיכרונות בפרוזה "בשארן הזמן" בגלוייה כתוב שמת ב-1938. (מנדלשטם נולד ב-1892 ולמד באוניברסיטה בפטרבורג)

גלילי דן

ציפור גן עדן

בפפואה ונייר-גיניאה הופיע בול בודד, בעריך נקוב של 10 א' ובמרכזו ראש בעל-חיים יפהפה – ציפור גן העדן.

באנטיגואה ובברבודה הופיעה סידרה בת 8 בולי צפורים מ-25 סנט ועד 4 דולר (קריביים).

בול לד"ר סאלק – בדרום אפריקה

כמעט, מסורת היא, בדרום אפריקה, להנפיק עם בשנה סידרת בולים לכבוד רופאים נודעים. השנה תופיע שם יותר מסידרה אחת עם רופאים וגם במדינות החסות. כך, למשל, הופיעה בסוף מאי השנה סידרת "הישגים" ביניהם בול עם משתילי הלב בראשותו של פרופסור ברנרד הנודע, משתיל-הלב הראשון.

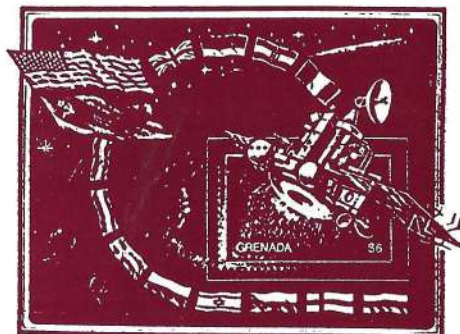
באוקטובר תופיע בדרום אפריקה סידרת ארבעה מדענים ורופאים נודעים, במדינת החסות **טרנסקאי**, סידרה מיוחדת של ארבעה בולים שהקדשו לשישה רופאים נודעים.

המפורסם בין הרופאים בבולי טרנסקאי הוא ד"ר יונס סאלק, שיעניין במיוחד את אספני "יודאיקה", בשל מוצאו היהודי.

ד"ר סאלק הוא יהודי אמריקאי, שהצליח להכין תרכיב נגד מחלת שיתוק הילדים שתודות לה חוסלה "מחלה" האיומה כמעט כליל.

בשנת 1953, כשהמחלה בעיצומה, היה בידי סאלק התרכיב הנסיוני ובין הראשונים שחוסנו בו היתה אישתו ושלושת ילדיהם. בשנת 1954 כבר חוסנו בתרכיב "סאלק" כ-2 מיליון ילדים בגיל בית-הספר ושנה אחר כך הודיע מיניסטריון הבריאות האמריקאי על יעילותו של התרכיב. סאלק הוזמן לבית הלבן וזכה לדברי שבח מהנשיא אייזנהאואר. בשנים האחרונות הוא עוסק בחקר הסרטן ורבים מצפים לישועה ממנו.

דגל ישראל בין דגלי האומות בגיליונות מזכרת לחקר החלל של גרנדה

קרייסקי – גם בחותמת

יש להניח שזכרו וכבודו של ד"ר ברונו קרייסקי, קנצלר אוסטריה, יוזכר בהזדמנויות שונות בבולאות האוסטרית, כפי שזה מקובל שם וכבר השנה קיבלנו משם 3 פריטים לזיכרו של קרייסקי.

בתחילת השנה הופיע בדואר אוסטריה בול דיוקן וחותמת עם חתימת ידו במרכז. עתה המציא לנו קוראנו מ. צוקרמן מגבעתיים חותמת נוספת שהוטבעה בעיר פולטן לכבוד הקנצלר, עם דיוקנו, במסגרת "אזרחי הכבוד של העיר".

גוסטב מהאלר בגרמניה

שמו של הקומפוזיטור והמנצח, **גוסטב מהאלר**, יהודי יליד עיירה בבוהמיה, הופיע זה עתה בחותמת דואר גרמנית, לרגל פסטיבל למוסיקה שיערך בעיר קאסיל, בין ה-7 ל-14 ביולי 1991.

החותמת שהוטבעה היא חותמת תעמולה לקראת הפסטיבל ויתכן שלפתיחתו תוטבע שם חותמת נוספת.

אספני "יודאיקה" ישמחו לצרף חותמות מהאלר לאוספיהם וחו, חן למ. צוקרמן מגבעתיים שדאג להמציא לנו צילומה של החותמת.

המאורע הקשור בשמו של מהאלר יתקיים במלואת 80 שנה למותו של המלחין הנודע (1911-1991). בעבר הופיעו לזיכרו של מהאלר בולים וחותמות דואר.

GUSTAV MAHLER FEST KASSIL

7. bis 14. Juli 1991

ריכרד טאובר – באוסטריה

פריט בולאי ראשון הופיע זה עתה באוסטריה לכבודו של זמר האופרה הנודע, ריכרד טאובר, (1892-1948).

טאובר הוא ממוצא יהודי ואספני יודאיקה ימצאו עניין בחותמת האוסטרית החדשה, שהוטבעה בעיר לינץ-דונאוי, במלואת 100 שנה להולדתו של זמר הסגור הנודע. טאובר ישב באנגליה מ-1938 ושם גם נפטר (חו, חן למ. צוקרמן על המידע):

בולים ל"יער הילד העולה"

מועצת המורים למען הקק"ל ומפעל בולי קק"ל שליד הלישכה הראשית, הכריזו על מפעל חדש, במסגרת המפעל החינוכי השנתי שיתבטא בנטיעת יער הילד העולה.

יער הילד העולה ינטע בחרובית, שבחבל לכיש. במסגרת המפעל ינטעו עצים בשמם של ילדי העולים וכל ילד בישראל נקרא לקחת חלק במפעל – במילים אחרות הוא מתבקש לתרום עבור נטיעת עץ בשם ילד עולה. כמובן, ששני הילדים – הילד העולה והילד התורם, יקבלו תעודה מתאימה, המעידה על השתתפות במפעל החינוכי השנתי.

כיתה, שרוב תלמידיה ישתתפו במפעל תזכה בתעודת הערכה מיוחדת ובית-הספר שרוב תלמידיו ישתתפו במפעל יצויין על לוח הקדשה ביער הילד העולה.

לציון המפעל השנתי של יער הילד העולה, הונפקו בקק"ל שני בולים מיוחדים שהגראפיקה נעשתה על-ידי תלמיד בית-ספר **ינון שימחי** והעיצוב על ידי ר. נוטלס. שני הבולים הם בני 1.5 ש"ח כל אחד. הם מראים עץ מסוגן. בכל גיליון שני שובלים עם מובאות של בן-גוריון והנביא עמוס: **"סוד כוחנו וגבורתנו הוא עליונותנו הרוחנית, אבל יש ערך גם לכמות" (ב.ג.)**;

יודאיקה בגרנדינס

לידיעת המעוניינים בסידרת היודאיקה המרשימה של **גרנדה גרנדינס** (ולא בגרנדה, כפי שכמה קוראים הזכירו) – הסידרה בת 8 בולים ושני גליונות מזכרת, אכן הופיעה, כפי שפרסמנו בשעתו ומופיעים בה: אדם וחיה, אסתר, הגרוש מן עדן, קין והבל, סדום ועמורה, שמשון ודלילה, אברהם, דוד וגוליית ודניאל בגוב האריות. (בצילום – לוט בורח מסדום).

ישן ומעניין...

מועדון צירי הפרלמנט היהודיים בפולין

ב-11 ו-12 היתה מכירה פומבית של בולים וחומר דוארי מטעם ד"ר ואלך, ובה יותר מ-1700 פריטים.

במכירה הוצעו פריטים זולים ויקרים עד כדי אלפי דולר לפריט, כמו, למשל, גיליון דפוס של בולי רמב"ם משנת 1953, כששני גיליונות-אשנב לא גזורים ויש ביניהם פס ביניים מפריד ומנוקב; הוצע במחיר התחלה של 4,600 דולר;

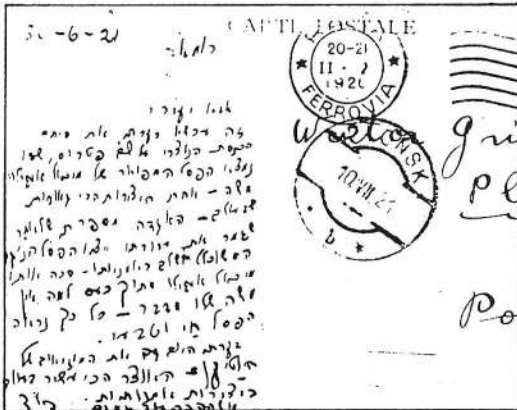
אותנו משך דווקא פריט לא יקר, אך מעניין מבחינה דוקומנטרית. בפרק "יודאיקה" היתה מעטפה רשומה משנת 1922, שנשלחה מוארשה ונושאת כותרת תלת לשונית – **פולנית, יידיש ועיברית**, בנוסח: **"הקלוב הלאומי היהודי של צירי הסיים"** (הפרלמנט הפולני) על-יד המועצה הלאומית הזמנית" (בנוסח הפולני כתוב: "המועצה היהודית הלאומית"). אכן היו בפולין צירי פרלמנט יהודים ומסתבר שהיה להם אף "מועדון לאומי".

הפריט הוא מוצג דוקומנטרי-דוארי, ללא ספק מעניין.

פריט נדיר נוסף, שהיה במכירה הפומבית הזו, היא גלויה ששלח **דוד בן-גוריון** לאביו בפלונסק, פולין, לאחר ביקור ברומא. גם זה היה בדיוק לפני 70 שנה – ב-30 ביוני 1921. על צידה האחד של הגלויה תמונה בשחור לבן של הפסל **משה** ועל גבה נאמר: "אבא יקירי, זה עכשיו ביקרתי את בית הכנסת הנוצרי על שם פטרוס, שבו נמצא הפסל המפואר של **מיכאל אנג'לו**, משה – אחת היצירות הכי גאוניות שבעולם. האגדה מספרת שלאחר שגמר את עבודתו ויצא הפסל המשוכלל ושלם באמנותו, היכה אותו מיכאל אנג'לו מתוך כעס למה אין משה שלו מדבר, כל כך נראה הפסל חי וטבעי..." ראש הממשלה לעתיד חתם "דוד" ושיגר את הגלויה אל "ויקטור גרין, פלונסק, פולוניה".

כאשר הוצעה הגלויה למכירה הפומבית, נדרשה חקירה קטנה. ד"ר וואלך: "לא קיבלתי אותה ממשפחתו של ב.ג., אלא מאספן של פריטים שונים בתחום הציונות. בא אלי אדם שהתעניין בנושא

מכתבו של דוד גרין לאביו: Victor Grun, Płonsk

והעלה חשד: מה פתאום "ויקטור גרין"? רק בתום בירור, הסתבר כי אביו של בן-גוריון, אביגדור גרין, היה מוכר בפלונסק וגם לצרכי התכתבויות בשם ויקטור גרין והוא עצמו, על פי ספר הזכרונות של ב.ג., ציין כך את כתובתו הפרטית... הגלויה הוצע במחיר התחלתי של 200 דולר.

קואופרודוקציה אמריקאית – שווייצרית

בארצות הברית ובשווייץ הופיעו בולים כמעט זהים המראים בבול אחד את בניין הקפיטול בואשינגטון ובניין הפרלמנט השווצרי בברן. הבול האמריקאי הוא בערך של 50 סנט והשווייצרי הוא בן 1.6 פרנק. שני הבולים יימכרו בשתי המדינות.

המהדורה האמריקאית היא בת 100 מיליון עותקים (דבר רגיל ומקובל בארצות הברית).

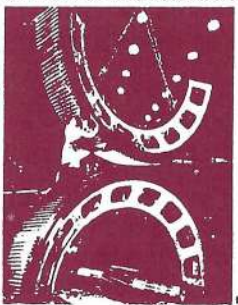
ד"ר יוסף ואלך

מכירות פומביות של
בולים, מעטפות
ואמצעי תשלום

PUBLIC AUCTIONS
ISRAEL and HOLYLAND
SPECIALIST
Dr. JOSEF WALLACH
P.O.BOX 1414 REHOVOT
Phone 08-467274, 461010

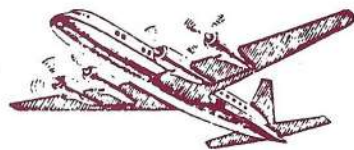
Max Dupain
AUSTRALIA 43c

AUSTRALIA 43c

הצילום האוסטרלי

במלאות 150 שנה לצילום באוסטרליה, הופיעה זה עתה סידרה בת ארבעה בולים עם צילומים מצטיינים שהונצחו שם במשך השנים. מופיעים בהם צילומיהם של מקס דופיין, וולפגנג סיברס, הרולד קזנס, טיקופ בלט.

מעטפות טיסה חדשות

מעטפות טיסה ישראליות לבולגריה

לרגל תערוכת הבולים הדו-לאומית "בולגריה-ישראל" בעיר רוסה שבבולגריה, שוגרו מעטפות טיסה מיוחדות (23-27.6.1991), שהותמו בישראל ובבולגריה ביום פתיחת התערוכה.

מעטפות הטיסה לבולגריה הוחתמו בחותמות המיוחדות ביום פתיחת התערוכה 23.6.91 בישראל ובבולגריה. לכבוד "בולגריה-ישראל" הוטסו שתי מעטפות טיסה - אחת מישראל לבולגריה ואחת מבולגריה לישראל.

רוסים באמריקה

שירותי הדואר הרוסיים הנפיקו סידרה בת שלושה בולים בשם "אמריקה הרוסית" לכבוד הישוב הראשון הרוסי בחוף המערבי באמריקה ובאיים הסמוכים לו.

בקפריסין: סידרת
ארבעה בולי ציפורים

סיום "מבצע שלמה", שהיה ב-25.5.91 צויין במעטפת זכרון מיוחדת, שהוחתמה בנמל התעופה ברגוריון ביום סיום המבצע, מוצאי שבת ה-25 במאי. כזכור הוטסו 14,400 יהודי אתיופיה במבצע כמעט חשאי, שנמשך 24 שעות. המבצע מומש בשיתוף כוחות הבטחון וחברת "אל-על".

ביקורו הממלכתי של נשיא פולין, לך ולנסה בישראל, צויין במעטפת טיסה מיוחדת, שהוחתמה בנמל התעופה, ביום ביקור הנשיא.

ביקורו בארץ של חסיד אומות העולם, אנטול יוזף ההונגרי, צויין במעטפת זכרון מיוחדת.

"מציאות"

נמכר בול בריטי ב-53 אלף ל"ש

במכירה הפומבית של סטנלי גיבונס ב-24 במאי השנה, נמכר בול בריטי נדיר בן 6 פני במחיר שיא של 52.9 ל"ש.

ב-24 במאי הוצא למכירה האוסף המפורסם של בולי דואר "רומנו" והשיא במכירה היה הבול הנדיר ביותר של בריטניה, בול שערכו 6 פני, עם הדפס רכב "אי.ר. אופשיאל" לשימוש "כבולי הכנסה". המכירה כולה, בה 80% מן האוסף הגיע לבתי-אספנים חדשים, השיגה כ-442,000 ל"ש. בעלי המכירה הפומבית מציינים שהורגשו היצעים לבולים בגבול 4,00 ל"ש ואילו לבולים היקרים יותר, נכונות הקניה היתה מעטה יותר. לדעתם, זה כנראה, סימן לכלכלה העכשווית, שמעידה על זהירות וחישוב שני, ברכישת דברי מותרות.

בין הבולים היקרים האחרים שנמכרו במכירה פומבית זו, היה בול נדיר בערך 2.2 פני בצבע סגול וכחול, שכלל לא הונפק לקהל – 26,450 ל"ש; זוג הבולים ללא ניקוב, כנראה, היחיד הקיים של הדפסת "הרינגטון" משנת 1911 (ירוק-כחלחל בהיר בערך 5.0 פני) – 9,775 ל"ש.

"ברצלונה 92" – בטנזניה

טנזניה שבאפריקה הנפיקה סדרה פרה-אולימפית בת 8 בולים לקראת אולימפיאדת "ברצלונה 92". בשמונת הבולים ספורטאים בתנוחות ספורט שונות.

בני ג'רסי באתיופיה

האי ג'רסי שבאיי התעלה "גונב" השנה את ההצגה בהוציאו בול מיוחד לציון הסיוע של האי ל-6 מדינות באפריקה, לרבות אתיופיה.

בג'רסי קיימת ועדה לעזרה מעבר לים, שתפקידה לאסוף תרומות למדינות הזקוקות להטבת חיי אוכלוסיותיהן, באזורים בלתי מפותחים בעולם. נעד זה, אף משתדל לעניין תושבי האי לצאת לעבודה התנדבותית למדינות ב"צרה", למין "מחנות עבודה" כדי לעסוק שם בפרויקטים של בנייה. משנת 1972, למעלה מ-800 תושבי האי ג'רסי, ויתרו על חופשת הקיץ שלהם ונידבו את עצמם לפעילות ברוכה זו.

לכבוד כל המתנדבים, מנפיק דואר ג'רסי 6 בולים המתארים את פעולות המתנדבים במקומות שונים: חפירת בארות מים – באתיופיה (15 פ'); בנייה – ברואנדה (20 פ'); חינוך – בקניה (25 פ'); טיפול רפואי בצרעת ומחלות עיניים – בטנזניה (31 פ'); חקלאות בזמביה (37 פ'); בריאות בליסוטו (44 פ');

- לנו מבחר בולי ישראל וח"ל, מטבעות ושטרות
- יודאיקה ארץ הקודש
- תולדות הדואר ונושאים שונים.

בולי כחול לבן
בהנהלת א. סגל

מכירות פומביות AUCTIONS

בולים לאספנים • מכירות פומביות • יודאיקה • תולדות הדואר
AUCTIONS • STAMPS • JUDAICA
• POSTAL HISTORY

יעוץ והדרכה ללא תשלום

רח' המלך ג'ורג' 6, תל אביב טל. 281023

בולים למלכה בת ה-65

סידרה חדשה של בולים לכבוד המלכה אליזבת השנייה, לרגל יום הולדתה ה-65, תופיע בקרוב במבצע משותף בשנים עשרה מדינות. כל אחת מן ה-12 (אנטיגואה, דומיניקה, גמביה, גרנדה, גרנדינס, סט. וינסנט, מלדיב, נייביס גרנדינס סט וינסנט, סירה ליאונה, טורק וקייקוס, ואוגנדה) תנפיק שני בולים וגליון-מזכרת עם דמויות מתוך המשפחה המלכותית. בין הצילומים שהונצחו, אחד של דיאנה וצ'רלס בנשיקה מלכותית...

200 לאמדיאוס מוצארט

וולפגאנג אמדיאוס מוצארט נולד לפני 200 שנה בזלצבורג שבאוסטריה (1756-1791). עד גיל 13 עבר מוצארט את כל השלבים של ילד פלא, שכן נחשב לגאון המוסיקה בכל הדורות.

הוא למד מוסיקה מגיל 3, בגיל 5 כבר שלט בכמה כלי נגינה, חיבר מוסיקה, בגיל 7 יצא לסויר קונצטים אחר כך ישב בלונדון וחיבר עשר סונאטות ובגיל 13 יצא למסע הופעות באיטליה וכן הלאה...

רשימת יצירותיו של מוצארט ארוכה וכוללת הרבה צורות מוסיקה. בין השאר עשרים-ושתים אופרות (!)

השנה מלאו, כאמור 200 שנה להולדתו וזו סיבה מספקת להנפקת בולים וחומות זיכרון לכבודו וזיכרו של הגאון מוצארט.

הראשונה בין המנפיקות היא, כמובן, אוסטריה, שם הופיע גליון חגיגי בן שלוש תמונות – דיוקן מוצארט, בית הולדתו של מוצארט בזלצבורג (תמונת בול בלי ערך) ובול המראה קטע עם דמויות מנגנות בחליל מתוך מזרקה. המהודרה – 500 אלף עותקים.

בא"ם – 30 בול

ב-10 במאי הופיעה בדואר אר"ם סידרת זיכרון לנמיביה, שבאפריקה, ובה 6 בולים עם נופים מקומיים. באותו יום הופיעה סידרת בולי אר"ם אחרת בת ארבעה ערכים שימשו כבולים מן המניין. ב-14 ביוני יופיעו בולי זכויות הילד – 6 בולים עם ציורי ילדים.

ב-11 בספטמבר הסידרה שנחתה מתחילת השנה בנושא המלחמה נגד נשק כימי (8 בולים);

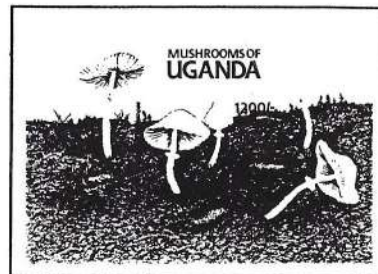
ב-24 באוקטובר – 40 שנה לדואר האומות המאוחדות – 6 ערכים;

ב-20 בנובמבר – הסידרה המסורתית של זכויות האדם – 6 ערכים;

כ-30 בולים בחודשים מאי-נובמבר 1991 וזאת לאחר שחודש לפני כן הופיעה סידרה רב גוונית של בולים ברביעיות (12 בול ב-3 בלוקים) המוקדשים לוועידה הכלכלית לענייני אירופה ועניינים שיפור איכות הסביבה.

בגרמניה – כנסיה רוסית

בול בודד עם צריחי כנסיה רוסית בווייסבון שבגרמניה, הופיע שם בהמשך לסידרת בניינים הסטוריים.

Leucocoprinus cepaestites

צופים באוגנדה

אוגנדה שבאפריקה פעילה מאד בהנפקת בולים וניתן לציין שהנושאים הנבחרים לבולים, פופולריים למדי.

באחרונה הופיעה סידרה של 8 בולים ושני גליונות זיכרון לכבוד תנועת הצופים המקומית. הבולים מתארים פעולות צופים, מנהיגי צופים, כולל מייסד התנועה הלורד בון פאול וכמובן מיני שמות ופרטים שעשויים להגביר את תפוצת הבולים.

מעונינים בחליפין EXCHANGE WANTED

V. MIRONOV
KHARKOVSKAYA OBL.
312154 - BUDY
STV. GOGOLA 8-10
U.S.S.R.

MIENVILLE VERONIQUE
160 AVENUE COSSELANDIL
BAT A. 31300 TULLOUSE
FRANCE

MARCIN KULINICZ
U.L.E. LOKAJSKIE GO 16 M.7
02-783 WARSZAWA
NATOLIN - POLAND

ALEXANDER SIRIK
UL. DONETSKAVA 37-37
SEVERODONETSK, 349940
U.S.S.R.

ZDVOUKO DIMITROW
UL. GEO MILER 32
RADKOV, V. TIRNOVO
BULGARIA

STRACHIMIR VOLIKOV
DIAKOV P.O.BOX 3
VELICO TIRNOVO
BULGARIA

WLADIMIR PENEFF
5 PETER VERON
700 RUSSE
BULGARIA
מעוניין בבולי או"ם

DR. GEORG TABAKOV
5300 GABVOWO
P.O.BOX 167
BULGARIA

מעוניין בנושאים
שונים - רצוי אנגלית

RUEN NIKOLOV
HADJINIKOLOV
5000 V. TIRNOVO
12 ZELENKA ST.
BULGARIA
גרמנית ואנגלית

BOYKA MUTATCKIEVA
D. STOITCHKOV 17
500 V. TIRNOVO
BULGARIA
מעוניינת בבולי אמנות

BRIK E.P.
MEGZUTI 5 AP. 59
MOLDOVA, KISHINEV
277001 U.S.S.R.

בעמותה לתולדות הדואר

מבצע גיוס חברים

העמותה לתולדות הדואר של א"י הודיעה על מבצע גיוס חברים חדשים, לרגל מלאות 15 שנה לעמותה.

הוחלט לאפשר לחברים חדשים להצטרף בדמי חבר מוזלים (כ-50 אחוז) בסך 24 ש"ח לשנה ראשונה. חברות בעמותה מקנה לחבר זכות קבלת כתב העת Holy Land Postal History.

בטאון זה מופיע בשפה האנגלית - 4 מספרים בשנה. פרטים והרשמה: ת.ד. 10175 ירושלים 91101.

באספה הכללית של חברי העמותה נבחר ועד בהרכב: ד"ר צ. שמעוני - יו"ר; ב. גרוסר וה. מינץ - סגני יו"ר; צבי אלוני - מזכיר; מרדכי סונדק - גזבר; ד"ר אדי ליבו, ד"ר ירמיהו רימון, יעקב שבתאי, מריון סיגל ויעקב ציללו - חברים. עורכי הבטאון - ע. גלסמן וצבי שמעוני.

נקח בחשבון גם את אלה שאינם קבועים במועדון. הקטלוגים חשובים ביותר, וחסר המימון. אם העיריה מוכנה לעזור, הרי יש קשיים מנהליים רבים, גם קשה למצוא מדריכים לחוגי נוער.

עמותת חיפה - מוטי קרמנר - השאלה הגדולה היא מה לעשות כדי למשוך בולאים לעמותות. אישית - שכנעתי כמה בולאים חדשים לשלם דמי חבר, אך אין זה מבטיח שיבואו לבקר במועדון. אני מאמין שבקהל הגדול של מנויי השירות הבולאי יש פוטנציאל משמעותי נוסף - השאלה היא כיצד לממש. עתון מורחב וקטלוגים - הם בוודאי חלק מהפתרון.

המוסאון לדואר השואה - צחר נפתלי - הכנס היום צריך לדרבן האנשים היושבים כאן לגיוס חברים חדשים. המודעות לבעיה היא הצעד הראשון. עד כה היינו להוטים יותר מדי אחרי תערוכות, וכנראה פגענו בבולאות העממית, ע"י אי עשיה בקרבם. הרי מעטים מאד מציגים בתערוכות. מובן שכל רעיון יכול להתנפץ עקב קשיי תקציב, אך בכל מקרה זאת הפעם הראשונה, מזה זמן רב, שכולם רואים הבעיה, ויש לכך חשיבות גדולה.

עמותת ר"ג - גבעתיים - ד"ר קובץ - מתברר שבעיות חוג צעיר כמו שלנו, הן הבעיות של כולם. המפתח להצלחה הוא לעשות דברים שהקהל מעוניין בהם. האגודות וההתאחדות צריכים להתארגן סביב הצורך של האנשים, ואז תהיה לארגון כוח משיכה. תפקיד הנשיאות הוא לאתר הצרכים הללו ולתת ההכוונה לעמותות בהתאם. חשוב מאד לפתח את נושא הנוער. אם כל פעיל פה יקדיש רק יום פעילות אחד בשנה, גם בעיית כוח האדם תפתר.

יו"ר עמותת ת"א - רפי נחום - מציע, שבהתאם למצע הכנס - תרומת העמותות ותרומת ההתאחדות, תכין כל עמותה תוכנית שנתית ודרישה תקציבית להעברה להתאחדות. את הצעת פרופ' אילן אני מאד מחייב, כי אין ספק שמצפים להכוונה והדרכה מטעם ההתאחדות.

הוועד הפועל של ההתאחדות החליט על הפעלה נסיונית של מוסד מועצת העמותות עוד לפני שנקבעו סמכויותיה המדויקות של המועצה.

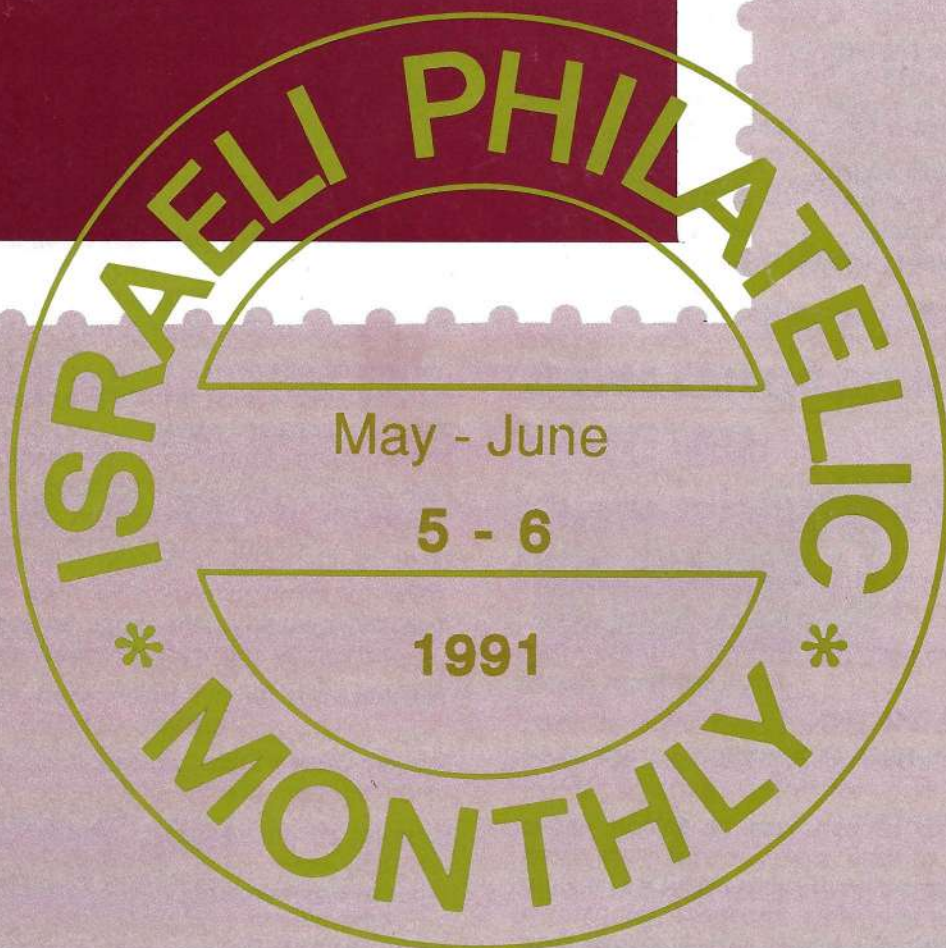
בכינוס הקרוב יוקדש דיון על דרכים להרחבת היקף הבולאות המאורגנת.

במלדיב - סידרה
בת ארבעה בולים
עם יצירות
ואן-גוך

100 ליק"א - 27.8.1991

הירחון הישראלי לבולאות